

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ*

Υπό κ. ΣΤΡ. Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

«Όταν ανοίγης ένα Σχολείο, κλείνεις μία φυλακή». (Οδγκώ)

«Θεμέλια τοῦ προγράμματός μας εἶναι ν' ανοίξωμεν ὅσα μποροῦμεν περισσότερα σχολεῖα, ἰδίως τεχνικά καὶ ἀγροτικά, ἑκατοντάδες χιλιάδες σχολεῖα. Μὲ τὴν παιδεία θὰ ἀνέβουμε ἀπὸ τὴν χειρότερη θέση στὸν κόσμον στὴν ἀνώτερη. Καὶ γρήγορα θὰ τὸ ἐπιτύχουμε, γιὰτὶ ξέρομε ὅτι ἡ Παιδεία καὶ ἡ Τεχνικὴ εἶναι τὰ καλύτερα ὄπλα τοῦ Λαοῦ». (Λένιν)

«Αἱ Σχολαὶ δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἔξω τόπου καὶ χρόνου ἄλλως καθίστανται ἀντικοινωνικά κατασκευάσματα. Πρέπει νὰ ἐκμεταλλεῖνται τὸ παρελθόν, ἀλλὰ νὰ μετέχουν ἐνεργῶς εἰς τὴν ζωὴν, δίδοντα τὸ παρὸν καὶ παρασκευάζοντα τὸ μέλλον». (Παπαϊωάννου)

Α'.

Δὲν δύναται νὰ ὑπάρχη θέμα καταργήσεως ἢ μεταθέσεως τῆς ἔδρας τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν οἰκονομικο-διοικητικῆς μορφώσεως.

Ἀντιθέτως ὑπάρχουν δύο θέματα :

α) Ἰδρύσεως νέων Ἀνωτάτων Σχολῶν πρὸς τόνωσιν τῆς ἐπαρχίας καὶ πρὸς μόρφωσιν τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι δὲν εἰσάγονται δικαίως ἢ ἀδίκως εἰς τὰς ὑπαρχούσας Σχολάς, ἰδρύσεως π.χ. ἐνὸς «Πανεπιστημίου Δυτικῆς Ἑλλάδος» με ἔδραν τὰς Πάτρας καὶ με Σχολὰς εἰς Πάτρας, Κέρκυραν (ἀναβίωσιν τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, ἐγκληματικῶς καταργηθείσης ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους) καὶ εἰς Ἰωάννινα (ὅπως γίνεται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Αἴξ-άν-Προβάνς καὶ Μασσαλίας ἢ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Παβίας καὶ Βερώνας κλπ.).

* Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναθέσεως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Ἄνδρ. Παπανδρέου Ἐκθέσεως περὶ τῆς προποσῆς ὀργανώσεως τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τῆς Οἰκονομικο - Πολιτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀπεστάλη τότε παρὰ τοῦ κ. Στρ. Κ. Παπαϊωάννου τὸ δημοσιευόμενον «Σημείωμα», ὅπερ δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν παρὰ τῆς «Ομάδος» ἢ ὅποια συνέταξε τὴν ἐν λόγῳ Ἐκθεσιν. Ἡ ἐν λόγῳ «Ἐκθεσις» δὲν ἐνεκρίθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

β) Ἀξιολογήσεως τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, προσδιορισμοῦ τῶν μεταξύ των ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν, ὡς καὶ τῆς καλυτέρας ὁργανώσεώς των.

B'

Ἐν Εὐρώπῃ καλῶς ἢ κακῶς ὑπάρχουν :

α) Πανεπιστήμια ὑπὸ τὰ ὁποῖα ὑπάγονται διάφορα Ἴνστιτούτα ποικίλων τύπων, περιεχομένου καὶ βαθμίδων.

β) Ἐξωπανεπιστημιακαὶ Ἀνώταται Σχολαὶ (Grandes Écoles) ἰσότιμοι πρὸς τὰ Πανεπιστήμια, δημόσια ἢ κοινωφελούς χαρακτῆρος ἢ ἀκόμη καὶ ἰδιωτικαὶ ἰδιορρυθμῶς ὁργανωμένοι καὶ λειτουργοῦσαι.

Τὰ Πανεπιστήμια ἀποβλέπουν εἰς τὴν καθαρὰν ἐπιστήμην. Μορφώνουν ἐπιστήμονας, ἐρευνητὰς τῆς ἀληθείας καὶ δὲν ἀποβλέπουν εἰς ὠφελιμιστικούς σκοπούς. Συντηροῦν τὴν ἀκαδημαϊκὴν παράδοσιν καὶ προχωροῦν κατ' ἀνάγκην βραδέως. Ἀποτελοῦν, ἐπομένως, μίαν κατανοοῦσαν συντήρησιν καὶ πρόδοον μὴ ἀγνοοῦσαν τὸ παρελθὸν καὶ ἀποβλέπουσαν πρὸς τὸ μέλλον.

Αἱ ἐξωπανεπιστημιακαὶ Σχολαὶ εἶναι : Ἡ γενικοῦ χαρακτῆρος, ὅπως χαρακτηριστικῶς ἦτο ἡ ἄλλοτε Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων (νῦν Ἴνστιτούτον) ἢ τὸ περίφημον «Κολλέγιον τῆς Γαλλίας».

Ἡ, συνήθως, ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως, ὅπως ἡ Ἀνωτάτη Ἐμπορικὴ Σχολὴ τῶν Παρισίων, ἢ καλλιτέρα τῆς Εὐρώπης.

Πέραν τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν ἐξωπανεπιστημιακῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν ὑπάρχουν τὰ μεταπτυχιακὰ ἰδρύματα, ὅπως ἡ περίφημος Ἀνωτάτη Ἐθνικὴ Σχολὴ Διοικήσεως τῆς Γαλλίας (ENA), ἡ Πρακτικὴ Σχολὴ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, τὰ Κέντρα (Ἴνστιτούτα) Διοικήσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων τῶν Πανεπιστημίων, Ἰδρύματα εἰς τὰ ὁποῖα φοιτοῦν : α) πτυχιοῦχοι τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως καὶ β) ἀνώτεροι δημόσιοι ἢ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι ἀνεξαρτήτως ἀνωτάτων πτυχίων ἀλλὰ μὲ εὐδόκιμον τουλάχιστον πενταετῆ ὑπηρεσίαν.

Γ'

Εἰς τὴν χώραν μας ὑπάρχουν δύο πανεπιστήμια διαφόρου τύπου :

α) Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν μὲ τὴν κλασσικὴν διαίρεσιν εἰς πέντε Σχολάς, ἐκάστη τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὑποδιαιρεῖται εἰς τμήματα (π.χ. ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ εἰς Φιλολογικόν, Ἱστορικόν—Ἀρχαιολογικόν κλπ., ἢ ἡ Νομικὴ Σχολὴ εἰς Νομικὸν καὶ τμήμα Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, ὅπερ δυστυχῶς περιέπεσεν εἰς ἀδράνειαν καὶ τινα δεδικοιολογημένην ἢ ἀδικαιολόγητον ἀνυποληψίαν, ἴσως λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἀκόμη νομικισμοῦ ἐν Ἑλλάδι, τῆς ἀδιαφορίας τινῶν ἐκ τῶν εἰς αὐτὸ διδασκόντων καὶ τῆς γραφειοκρατίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας).

β) Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῶν κλασσικῶν Σχολῶν περιέλαβε καὶ τὴν Γεωπονικὴν, Λασολογικὴν καὶ Πολυτεχνικὴν Σχολήν (κατὰ τὸ πρότυπον πολλῶν ἰταλικῶν Πανεπιστημίων π.χ. τοῦ Παλέριου).

Ἐκτὸς τῶν δύο ὡς ἄνω Πανεπιστημίων ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι :

α) Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν Ἀθηνῶν (Α.Σ.Ο.Ε.Ε.).

β) Ἡ Ἀνωτάτη Βιομηχανικὴ Σχολὴ Πειραιῶς (Α.Β.Σ.).

γ) Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν Θεσσαλονίκης (Α.Σ.Β.Σ.Θ.).

δ) Ἡ Ἀνωτάτη Γεωπονικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν (Α.Γ.Σ.Α.).

ε) Ἡ Πάντειος Ἀνωτάτη Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν (Π.Α.Σ.Π.Ε.).

Ἐπίσης λειτουργοῦν :

Αἱ Παιδαγωγικαὶ Ἀκαδημίαι

Τὸ Διδασκαλεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως

Ἡ Ἀνωτέρα Σχολὴ Τ.Τ.Τ.

Ἡ Σχολὴ ἐπιμορφώσεως Λιμενικῶν Ἀξιωματικῶν

Ἡ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν κλπ.

Αἱ Στρατιωτικαὶ Σχολαί.

Ἰδιάζουσας, βεβαίως, θέσιν κατέχει τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον, ἢ ὅποια εἶναι μία καθαρῶς Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ ἀνωτάτου ἐπιπέδου προωρισμένη νὰ καταρτίξῃ ἀνώτερα, βεβαίως, τεχνικὰ στελέχη τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ Κράτους.

Δ'

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω πέντε Ἀνωτάτων Σχολῶν ἐνδιαφέρουν ἰδιαζόντως ἢ Πάντειος Σχολή, ἢ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. καὶ αἱ Βιομηχανικαὶ Σχολαὶ Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, διότι ἀναντιρρήτως εἶναι συγγενεῖς Σχολαὶ καὶ συνδέονται μὲ τὸ ἐκκρεμοῦν θέμα τῆς ἰδρύσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν αὐτοτελοῦς Σχολῆς Κοινωνικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, περὶ τοῦ ὁποῦ κατωτέρω διατυπώνονται ὄρισμένα ἀπόψεις.

α) Ἡ Πάντειος Σχολὴ εἶναι Σχολὴ γενικοῦ χαρακτῆρος καὶ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτὴν τὸ προβάδισμα, νὰ παραμείνῃ δὲ ἐλευθέρῃ Σχολὴ ἐκτὸς πάσης κρατικῆς ἐπιρροῆς ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ πολιτιστικοῦ ἐν γένει ἐπιπέδου τοῦ Λαοῦ μας, νὰ μορφώσῃ διὰ καταλλήλου ἀγωγῆς πολιτικὸν ἦθος, νὰ παρασκευάσῃ πολιτικὰ στελέχη διὰ τὴν χώραν καὶ νὰ ἰδρύσῃ τὸ ἐθνικῶς ἐπιβεβλημένον Ἰνστιτοῦτον Νεοελληνικῶν Σπουδῶν. Ἡ ἐθνικὴ τῆς Σχολῆς σημασία εἶναι μεγίστη καὶ πρέπει νὰ παύσῃ πᾶσα κατ' αὐτῆς κακολογία, ἀντιθέτως δὲ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ νὰ ὀργανωθῇ καταλλήλως πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ μεγάλου σκοποῦ της. Φυσικά, οἱ ἀπόφοιτοί της, ἔχοντες τὴν γενικὴν θεώρησιν τῶν ζητημάτων πρέπει νὰ δικαιοῦνται νὰ μετέχουν εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς διὰ τὴν κατάληψιν πάσης θέσεως διοικητικοῦ ὑπαλλήλου Α' κατηγορίας.

β) Ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν ἰδρυθεῖσα τὸ 1920 ὑπὸ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἀντιληφθέντος τὴν ἄνοδον τῆς ἀστικῆς τάξεως, ἐμόρφωσεν πρώτης τάξεως οἰκονομικὰ στελέχη εἰς τὸ παρελθόν. Ἡ διατήρησίς της ἐπιβάλλεται ὑπὸ τὸν σημερινὸν τύπον τῶν δύο Τμημάτων, Ἐμπορικοῦ καὶ Οἰκονομικοῦ. Φυσικά, δεόν νὰ ἀποδοθῇ μείζων σημασία εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Τμήμα. Ἡ Σχολὴ δεόν νὰ συγχρονισθῇ ἵνα ἀποδώσῃ ἔτι καλλιτέρους καρποὺς εἰς τὸν τομέα τῆς μορφώσεως τῶν νέων διὰ τὴν διάθεσιν τῶν προϊόντων, π.χ.

εις αὐτὴν δέον νὰ ἀνατεθῆ ἡ μελέτη καὶ ἡ διδασχὴ τῶν προβλημάτων τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐλληνικῶν, ἰδίᾳ γεωργικῶν, προϊόντων. Τὰ καπνά, ἡ σταφίς, τὸ ἐλαιόλαδον, ὁ βάμβαξ κλπ., οὐδέποτε ἔτυχον εἰδικῆς ἐξετάσεως. Ὅσον καὶ ἐὰν φαίνεται παράδοξον δὲν ὑπάρχουν μαθήματα Στοφιδικῆς, Καπνικῆς Οἰκονομίας, Νομοθεσίας καὶ Πολιτικῆς κ.τ.λ. Ἡ Ἀμπελοργία ἡ διδασκομένη εἰς τὴν Ἀνωτάτην Γεωπονικὴν Σχολὴν εἶναι μάθημα τεχνικὸν καὶ ὄχι νομικο-οἰκονομικόν. Ἡ Τεχνικὴ καὶ ἡ ψυχολογία τῆς ἐμπορικῆς συναλλαγῆς καὶ εἰδικώτερον τῆς πωλήσεως οὐδέποτε ἐξητάσθη καὶ ἰδίᾳ ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐλληνικὴν πραγματικότητα.

γ) Αἱ ἀνώταται Βιομηχανικαὶ Σχολαὶ Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης ὀρθῶς καὶ πρὸς τιμὴν τῶν λειτουργῶν εἰς τὸν Πειραιᾶ, πρῶτην βιομηχανικὴν, ἐμπορικὴν καὶ ναυτιλιακὴν πόλιν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν, συμπρωτεύουσαν καὶ μεγίστης σημασίας ἐθνικὸν κέντρον τῆς χώρας.

Εἰδικῶς ἡ Ἀνωτάτη Βιομηχανικὴ Σχολὴ Πειραιῶς κατέστη τελείως ἀβρόθητος — καὶ πολλάκις μὲ οὐκ ὀλίγας ἀντίδράσεις — Κέντρον φτωχὸν παιδείας συντελούσης εἰς τὴν βιομηχανικὴν, τουριστικὴν καὶ ναυτιλιακὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, καταρτίζουσα μετὰ τετραετῆ φοίτησιν εἰδικευμένα στελέχη, τὰ ὁποῖα συγχρόνως ἔχουν τύχει πλήρους γενικῆς μορφώσεως.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι, δεδομένης τῆς τετραετοῦς καταρτίσεως τόσον τῶν σπουδαστῶν Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. ὅσον καὶ τῶν Α.Β.Σ. καὶ Α.Σ.Β.Σ.Θ. Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, δέον οἱ πτυχιούχοι τῶν ἐν λόγῳ Σχολῶν νὰ ἔχουν ἴσα δικαιώματα συμμετοχῆς εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς διὰ τὴν κατάληψιν ὅλων τῶν διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν θέσεων Ἀ' κατηγορίας τοῦ Κράτους καὶ τῶν λοιπῶν Ὄργανισμῶν.

Εἰδικώτερον ἡ Α.Β.Σ. Πειραιῶς διαφέρει τῆς Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε., ὅπως κατ' ἀνάγκην ἔχει καὶ πολλὰς ὁμοιότητας, διότι ἀμφότερα κατατείνουσι εἰς σκοποὺς μορφώσεως οἰκονομικο-διοικητικῆς. Πάντως ἡ Α.Β.Σ. Πειραιῶς διαφέρει τῆς Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. καὶ πλεονεκτεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου.

α) Ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως, διότι ἡ Α.Β.Σ. εἶναι εὐκίνητος κοινωφελῆς ὀργανισμὸς διοικούμενος, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὰς παρομοίους Ἀνωτάτας Σχολὰς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου συγκροτουμένου ἀπὸ ἀντιπροσώπων αἰρετοῦς τῶν παραγωγικῶν τάξεων ὡς καὶ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων τοῦ Κράτους. Οὕτως ἔχει ἐπιτύχει τὴν ἑναρμόνισιν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν μετὰ τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ Κράτους, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ πλέον βασικώτατον σύνθημα τῆς Παιδείας καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὅπως καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἐκ τῆς ὁποίας ἄλλωστε πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἐξεπορεύθη.

β) Ἀπὸ ἀπόψεως μαθημάτων, διότι ἡ Α.Β.Σ. Πειραιῶς ἔδωκε, ἴσως πρώτη αὐτὴ ἐν Εὐρώπῃ, πρωταρχικὴν σημασίαν εἰς τὰ μαθήματα τοῦ Ἀνθρώπινου Παράγοντος, ἄγνωστα πρὸ αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι, ὡς καὶ εἰς τὰ μαθήματα Εἰδικεύσεως (π.χ. Ναυτιλιακῆς, Τουριστικῆς, Μεταλλευτικῆς, Οἰκονομίας, Νομοθεσίας καὶ Πολιτικῆς, Στατιστικῆς, κλπ.). Ἦνοιξε νέους δρόμους, ἔδρυσεν Κέντρα Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως, συνέστησε Σεμινάρια καὶ ὠργάνωσε δημοσίας συζητήσεις, ἐξέδωκε σειρὰν πρωτοτύπων καὶ ἐκ μεταφράσεως βιβλίων καὶ περιοδικῶν, ἐξ οὗ ὡς πρωτοπόρος ἡ Σχολὴ ἐπολεμήθη σκληρῶς εἴτε παρ' ἀνθρώπων ἀγνοούντων τὰ ζητήματα, εἴτε παρὰ κακῆς πίστεως. Τὸ ἔργον τῆς τὸ πολυσχιδῆς ἀνεγνωρίσθη

εὐτυχῶς πανηγυρικῶς. Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν τὴν εἰμίησε, ἡ δὲ Πολιτεία διὰ πανηγυρικῆς ἄλλων τῶν Κοιμμάτων ψήφου τὴν μετέβαλεν ἀπὸ ἴδρυμα κολλη-
γιακῆς μορφῆς εἰς Σχολὴν Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐπομένως

Ἡ μὲν Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. εἶναι Ἰδρυμα τετραετοῦς μορφώσεως ἐμπορικῶν στελεχῶν καὶ ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς χώρας, ἡ δὲ Α.Β.Σ. Πειραιῶς τετραετοῦς ἐπίσης φοιτήσεως, σκοπὸν ἔχει τὴν συμβολὴν τῆς εἰς τὴν βιομηχανικὴν, ναυτιλιακὴν καὶ τουριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Τὸ τελευταῖον καθίσταται πλέον ἰδιαζούσης σημασίας, δεδομένου ὅτι ἡ χώρα ἀναμένει καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ὕψωσιν τοῦ πολιτιστικοῦ τῆς ἐπιπέδου ἐκ τοῦ τουρισμοῦ.

Ἡ Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε. καὶ αἱ Βιομηχανικαὶ Σχολαὶ Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης εἶναι σαφῶς καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἰδρύματα ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως, μὲ ἐπιστημονικὴν βεβαίως θεμελίωσιν τῆς παρεχομένης εἰς τοὺς σπουδαστὰς μορφώσεως. Ἐπομένως ὑπάρχουν κοινὰ μαθήματα ἀλλὰ καὶ διάφορα μαθήματα. Ἐπιδιώκουν κοινούς καὶ διαφόρους σκοπούς. Ἐξυπηρετοῦν κοινὰ καὶ διαφόρους συγχρόνως ἀνάγκας. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ Κοινωνιολογία, ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία, ἡ Φορολογικὴ Νομοθεσία, τὰ Οἰκονομικὰ Μαθηματικά, ἡ Λογιστικὴ, ἡ Ἐμπορευματολογία εἶναι κοινὰ μαθήματα δι' ἀμφοτέρων τὰς Σχολὰς. Ἀλλὰ παρὰ τὴν κοινότητα ταύτην ἔχουν διαφόρους σκοπούς καὶ κατευθύνσεις, διάφορον διδασκτέαν ὕλην (*).

Αἱ Σχολαὶ δημοσίου ἢ κοινωφελοῦς χαρακτῆρος πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς εἰς πᾶσαν προσπάθειάν των πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ μορφωτικοῦ τῶν ἔργου (π.χ. Κέντρα Εἰδικῆς Ἐκπαιδεύσεως, Σεμινάρια, Δημοσίαι Συζητήσεις, Ἐκδόσεις, ἐπιμόρφωσις τῶν ἡδη πτυχιούχων κλπ.).

Ε'

Ἡ Σχολὴ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

α) Ὁ τίτλος οὗτος: 1) εἶναι γενικώτερος, 2) ἀποφεύγει σύγχυσιν μὲ τὸν τίτλον τῆς Παντείου Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἢ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν.

β) Ἡ Σχολὴ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν δύναται προσωρινῶς νὰ διαιρεθῆ εἰς τρία τουλάχιστον τμήματα:

- 1) Κοινωνιολογίας
- 2) Κοινωνικῆς Οἰκονομικῆς
- 3) Δημοσίας Οἰκονομικῆς

γ) Σκοπὸς αὐτῆς θὰ εἶναι περιορισμένου ἀριθμοῦ ἀνωτέρου ἐπιπέδου στελεχῶν μὲ εἰδικὴν ἐξέτασιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν (τέστ), (ὡς ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν Α.Β.Σ.).

δ) Ὑπὸ τὴν ὡς ἄνω Σχολὴν δύναται νὰ ὑπαχθῶσιν: 1) Τὸ Κέντρον Οἰκονο-

(*) Εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπῆρξαν τινὲς οἱ ὅποιοι ἐπεδίωξαν τὴν ὑπαγωγὴν τῆς Βιομηχανικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὴν Α.Σ.Ο. & Ε.Ε. !!

μικῶν Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας, εἰς τὴν ὁποίαν περιέργως ἐνετάχθη. 2) Τὸ Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν γραφειοκρατίαν τοῦ Ὑπουργείου.

Τὸ Ἴδρυμα Κοινωνικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν θὰ κατευθύνῃ ἐπίσης καὶ τὰ συντονίζῃ τὰς ἐργασίας τῶν τυχόν παρομοίων ἰδρυμάτων τῆς Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε., τῆς Παντείου καὶ τῶν Α.Β.Σ. Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης.

Βασικὸς σκοπὸς :

1) Ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη καὶ ἔρευνα τῆς διεθνοῦς καὶ ἑλληνικῆς κοινωνικῆς, Πολιτικῆς καὶ Οἰκονομικῆς ζωῆς καὶ

2) ὁ προγραμματισμὸς, ἡ κατάρτισις δηλονότι ἀνωτέρου ἐπιπέδου ἔρευνητῶν, προγραμματιστῶν καὶ καθοδηγητῶν τοῦ Κράτους, τῶν Ὄργανισμῶν καὶ τῆς ἔξω τῆς πρωτεύουσας Ἑλλάδος. Αὐτοὶ θὰ ἀποτελέσουν τὸ ἐπιστημονικὸν ἐπιτελεῖον τῆς χώρας διὰ τὰ κοινωνικά, πολιτικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα τῆς.

ε) Φυσικά, καὶ εἰς τὴν Σχολὴν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν θὰ διδάσκονται ἕνια μαθήματα διδασκόμενα καὶ εἰς τὰς ἄλλας Σχολάς, ἀλλ' ἐπὶ καθαρῶς πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου.

στ) Οἱ πτυχιούχοι τῆς Σχολῆς Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, φυσικά, δικαιούνται νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς διὰ πᾶσαν διοικητικὴν καὶ οἰκονομικὴν θέσιν πρώτης κατηγορίας.

ζ) Κατ' ἀνάγκην διάφορος εἶναι καὶ ἡ συγκρότησις τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ. Εἰς τὴν Σχολὴν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν δεόν νὰ διορίζωνται μόνον διδάκτορες ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιστημονικὴν συνεχῆ ἐπίδοσιν καὶ ἀναντίρροτον ἀκαδημαϊκὸν ἦθος, ἐνῶ εἰς τὰς λοιπὰς Σχολὰς αἱ ἔδραι πρέπει νὰ παύσουν νὰ ὑπάρχουν καὶ νὰ ἀντικατασταθῶν, ὡς ἐφαρμόζεται ἀλλαγῆς (καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ), μετ' μαθήματα ἄλλα μὲν ὑποχρεωτικά καὶ ἄλλα προαιρετικά. Αἱ ὠρισμένα ἐκ τῶν προτέρων ἔδραι ἀποτελοῦν ἐπιβίωσιν ἐνὸς ἀναγκαίου πνεύματος συντηρήσεως κρατουμένου ὀρθῶς εἰς τὰ Πανεπιστήμια, ἐνῶ τὰ μαθήματα πρέπει συνεχῶς νὰ παρακολουθοῦν τὰς νέας ἀνάγκας, αἱ ὁποῖαι προβάλλουν καὶ ἀπὸ τὰς νέας συνεχῶς συνθήκας, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται λόγῳ τοῦ ταχυτάτου ρυθμοῦ τῆς τεχνικοοικονομικῆς ἐξελιξέως. Αἱ Σχολαὶ πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς πλήρη ἐπαφὴν μετ' τὴν ζωὴν. Διαρκῶς νὰ ἐκσυγχρονίζωνται. Αἱ Σχολαὶ πρέπει νὰ εἶναι κοινὰ εἰς τὴν ζωὴν καὶ αὐτὴ νὰ ζητῆ ἀπὸ τὰ ἰδρύματα διαφώτισιν τῶν προβλημάτων καί, εἰ δυνατόν, καθοδήγησιν ἄλλως μᾶς διαφεύγει τὸ παρόν, προσκολληόμεθα εἰς τὸ νεκρὸν παρελθὸν καὶ δὲν παρασκευάζομεν τὸ μέλλον.

Ἄδύνατον εἶναι μία ἀποστειρωμένη ἔδρα νὰ περιλάβῃ ὅλα τὰ προκείμενα νέα θέματα καὶ δὴ διδασκόμενα ἀπὸ ἕνα καὶ μόνον καθηγητὴν, τοῦ ὁποίου μοῖρα εἶναι, ἡ κενολογία, ἐὰν μάλιστα δὲν εὐρίσκειται εἰς διαρκῆ ἐπαφὴν μετ' τὴν προᾶξιν. Χρειαίονται ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ γενικοῦ καθηγητοῦ ἐιδικοί καθηγηταὶ καὶ ὀμιλεῖται διὰ τὰ συλλάβουν τὰ ἐπὶ μέρους θέματα. Εἰς τὸν γενικὸν καθηγητὴν ἀπόκειται νὰ κάμῃ τὴν σύνθεσιν τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων π.χ. ἡ ὀργάνωσις εἶναι διοικητικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ τεχνικὸν καὶ ψυχολογικὸν θέμα. Κατ' ἀνάγκην ἐιδικοί καθηγηταὶ θὰ διδάξουν π.χ. τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐργοστασίων, τὴν ὀργάνωσιν τοῦ προσωπικοῦ, τὰ δημοσίας σχέσεις, τὴν ψυχολογίαν τῆς πωλήσεως, τὴν διαφήμισιν κλπ.).

ΣΤ'

Ὅχι μόνον αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀλλὰ κυρίως τὸ Κράτος, αἱ δημόσιαι δηλονότι ὑπηρεσίαι καὶ οἱ δημόσιοι ὄργανισμοὶ ἔχουν ἀνάγκη ριζικῆς ἀναδιοργάνωσης ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Αἱ πλείσται ὑπηρεσίαι ζοῦν καὶ δροῦν κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τὰς πρὸ τοῦ ἄλλου πολέμου ἢ καὶ τοῦ 19ου αἰῶνος. Οὕτω πως ὁ γραφειοκράτης, ἀντὶ νὰ εἶναι ὑπρέτης, σύμβουλος, καθοδηγητῆς καὶ ἐμπνευστῆς τοῦ λαοῦ, συντελεστῆς προόδου, κατέστη ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 ἐχθρὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ κίνδυνος εἶναι μέγιστος, διότι ἡ γραμμὴ ἢ διαχωρίζουσα τὸν ἐλεύθερον κόσμον ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν παραπέτασμα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ στοργικὴ μεταχείρισις τοῦ Ἑλληνοσ, ζῶντος ὡς ἐλευθέρου πολίτου μέσα εἰς μίαν εὐνομουμένην καὶ ἐλευθέρην πολιτείαν, ἡ ὁποία μὲ μέσα κατοχυροῦντα τὴν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ τοῦ ἀτόμου σκοπὸν ἔχει τὴν ΕΥΗΜΕΡΙΑΝ τοῦ συνόλου.

Κατόπιν τούτου ἐπιβάλλεται ἡ ἴδρυσις ἐιδικῆς «Σχολῆς Δημοσίας Διοικήσεως» μὲ σκοπὸν τὴν ἐπιμόρφωσιν, ὅπως καὶ ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Σχολὴν Διοικήσεως, (ENA), τῶν ἀποφοιτῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, τῶν ἐξητούντων τὴν κατάληψιν δημοσίας θέσεως ὑπὸ ὄρους μορφώσεως καὶ ἤθους αὐστηροτάτους ὅπως καὶ τῶν ἤδη ὑπαρχόντων στελεχῶν ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ γραμματέως Α' τάξεως, διὰ νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα προαγωγῆς εἰς τὸν βαθμὸν Τμηματάρχου ἢ Διευθυντοῦ.

Νομίζω, ὅτι ἡ «Σχολὴ Δημοσίας Διοικήσεως» ἀποτελεῖ ἐθνικὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκη καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς ἐπιτακτικὸν ἐθνικὸν χρέος.

Ζ'

1. Ἀνεξαρτήτως τούτων πρέπει νὰ δημιουργηθῇ «*Συντονιστικὸν Συμβούλιον*» τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἄνω Ἰδρυμάτων (Νομικῆς, Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε., Α.Β.Σ., Οἰκονομικοῦ Τμήματος Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ Σ.Β.Σ. Θεσσαλονίκης) πρὸς συνεργασίαν τῶν Σχολῶν καὶ γνωμοδότησιν ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων. Πρέπει νὰ δημιουργηθῇ πνεῦμα συνεργασίας τῶν Ἰδρυμάτων καὶ νὰ παύσῃ ὁ κακοποιὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ ἡ ταπεινὴ κακολογία μεταξύ των. Νὰ ἀναπτυχθῇ ἄμιλλα καὶ ὄχι πνεῦμα καταστροφῆς. Ἡ Α.Β.Σ. ἔδωκε τὸ παράδειγμα ἰδρύσασα ἀνεξάρτητον παρομοίαν Σχολὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Δὲν ἐφοβήθη ἀλλ' ἀντιθέτως ηὔχθη νὰ γίνῃ καλύτερα τῆς.

2. Ἐκτὸς τῆς πανεπιστημιακῆς Σχολῆς Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν αἱ λοιπαὶ Σχολαὶ (Α.Σ.Ο. καὶ Ε.Ε., Πάντειος καὶ αἱ Βιομηχανικαὶ Πειραιῶς καὶ Θεσ/νίκης) πρέπει νὰ μετατραποῦν εἰς Σχολὰς κοινωφελοῦς χαρακτῆρος ἀπηλλαγμένα τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Κράτους, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ τὰς παρομοίας Σχολὰς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἴδιως μία Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν πρέπει νὰ εἶναι ἔξω τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐν Ἑλλάδι πολλάκις μεταβάλλεται εἰς κομματικόν. Ἡ Ἀνωτάτη Παιδεία πρέπει νὰ γίνῃ καὶ αὐτὴς *Ἐλευθέρη Παιδεία*. Τὴν ἔννοιαν αὐτήν, ἄλλωστε, διεμόρφωσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος.